دکتورسالح ئیبراهیمی

سوورەی ئەنبیا ١١٢ ئایەتە

سوورەی ئەنبیا لە مەککە هاتۆتە خوارێ و بە (بسم‌الله)وە ١١٢ ئایەتە.

بە ناوی خوای بەخشەر و دڵلاوێن.

زەمانی لێپرسینەوە نێزیک بۆتەوە، بەڵام ئەوان لە غەفلەتدان و ڕووسورێنەرن ﴿١﴾ هەر ئامۆژگارییێکی تازەیان لە پەروەرێنەریانەوە بۆ بێ، گوێی بۆ ڕادەگرن (بە خەیاڵ) دەیبیسن و گاڵتەی پێدەکەن ﴿٢﴾ دڵبەتاڵ و خافڵن، ئەوانەیش وا ناهەقییان کرد، بە سرتەسرت وتیان ئاخۆ ئەمیشە مرۆیەک وەکوو خۆتان نییە؟ دەی چۆن ئێوە بە جادوو دەسخەڕۆ دەبن و فریو دەخۆن لە حاڵێکدا بە چاوی خۆتان زەق دەیبینن ﴿٣﴾ (بەڵام پێغەمبەر) فەرمووی: پەروەرێنەری من هەموو قسەیەک چ لە ئاسمان و چ لە زەوی بێ، ئەیزانێ، هەر ئەویشە زۆر ژنەوا و زانا ﴿٤﴾ ئەوانە وتیان: نا (ئەوەی محەمەد هێناویەتی لە خواوە نییە) بەڵکوو خەوی هاشەوپاشەیە، بەڵکوو بە درۆ ئەوانەی بە دەم خواوە هەڵبەستووە؛ بەڵکوو ئەو هەستیارێکە! (ئەگەر ڕاست دەڵێ) جا با نیشانە (کشگێری)یەک بۆ ئێمە بێنێ، هەروەکوو پێغەمبەرانی پێشین کە (بە کشگێرییەوە) نێردراون ﴿٥﴾ هەموو (خەڵکی) ئاوەدانیگەلێ کە بەر لەمانیش لە ناومان بردن، بڕوایان (بە نیشانەکانمان) نەهێنا، جا ئایا ئەمانە بڕوا دێنن؟! ﴿٦﴾ ئەو مێرانەی وا بەر لە تۆیش ڕامانسپاردوون هەروەکوو تۆ تێمان گەیاندوون و وەڵام و پەیام و ڕاسپێریمان بۆ ناردوون، جا ئەگەر نازانن لەوانەی وا خێوی کتێبن بپرسن ﴿٧﴾ هیچ لەشی وامان پێنەدان کە هیچ نەخۆن و نەخۆنەوە و نەمرن و تەمەنیان نەبڕێتەوە ﴿٨﴾ لە پاشان بە بەڵێنێک کە بەوانمان دابوو، ڕاست بردمانە سەر، جا ئەوانە و هەرکەس کە ویستمان (لە دوژمنانیان) ڕزگارمان کردن، زۆرخوازانیشمان تیا برد ﴿٩﴾ بە هەقیقەت کتێبێکمان بۆ ئێوە ناردۆتە خوارێ باسی ئێوەیشی تێدایە (پێیان بڵێ) ئاخۆ ئەقڵ و ئاوەزتان دەخەنە کار و ئایا بیر ناکەنەوە چیتانە کەوا تێناگەن ﴿١٠﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتورسا لح ئیبراهیمی

شار و ئاوەدانیمان کە (خەڵکەکەی) ستەمکار بوون تێکشکاندن و وێرانمان کردن و دوای ئەوان هۆزی دیکەمان ئافراند و لە جێی ئەوانمان دامەزراند (قَصَمْ: توند شکاندن و وردکردن)
﴿١١﴾ جا کاتێ کە مەترسی عەزابی ئێمەیان هەست کرد لە ناکاو لە دەسی هەڵاتن! ﴿١٢﴾
هەڵمەیەن و بگەڕێنەوە سەر گوزەرانتان بۆ نێو خانوو و ماڵوحاڵتان، بەڵکوو پرسیارتان لێ
بکرێ ﴿١٣﴾ وتیان: وای بۆ ئێمە، بەڕاستی ئێمە ستەمکار بووین ﴿١٤﴾ جا ویردی زمانیان
هەر ئەمە بوو (ماڵوێران خوێین) تا وەک ساقەتەی دروێنە کراو ویشک و بێدەنگمان کردن
﴿١٥﴾ ئاسمان و زەوی و ئەوەی لە نێوان ئەواندایە بۆ گەمە و بەفیڕۆ خەڵقمان نەکردوون ﴿١٦﴾
(بە فەرزی مەحاڵ) ئەگەر بمانویستبا لەیستۆک و ئامرازی گەمە و گەمەیێک بۆ خۆمان
هەڵبژێرین، هەرلای خۆمان شتێکی وامان هەڵدەبژارد کە شیاوی ئێمە بێ، ئەگەر ئەنجامدەری
ئەوە بواین هەر دەمانکرد ﴿١٧﴾ بەڵکوو ئێمە هەق ئەکوتین بە سەر باتڵ (پڕوپووچ)دا تا
(باتڵ) لەناو دەبا، (یا نەخێر؛ ڕاستی بەرەو ناحەق دەهاوێژن هەتا تێکی بشکێنێت و لە بەین
بچێ جا لەناکاو باتڵ لەناو دەچێ، وای بۆ ئێوە لە پەسنێ کە بۆ خوا و لە تاریفێ کە (بۆ بێ
ئامانجی جیهان) دەیکەن ﴿١٨﴾ بۆ ئەوە، ئەوەی لە ئاسمانەکان و زەویدایە، ئەوانەیش کە لای
خوان، هیچ کاتێ لە عیبادەت کردنی ئەودا خۆ بە زل دانانێن و قەتیش ماندوو و فلیش نابن
﴿١٩﴾ شەو و ڕۆژ پەسنی پاکی و بێخەوشی خوا دەکەن و سست و ماندووش نابن ﴿٢٠﴾ ئایا
ئەوانە خوایانێکیان لە زەوی (بۆ خۆیان) دەس کەوتووە کە ئەوانە (مردوو) دەژێننەوە و زیندوو
دەکەنەوە؟ ﴿٢١﴾ ئەگەر لە ئاسمان و زەوی خوایانێ غەیری (الله) هەبووانە، سروشتی جیهان
و ئاسمان و زەوی هەردووکیان تێکدەچوون، جا پاک و بێخەوشە خوای پەروەرێنەری (عەرش)
تەخت لە پەسنێ کە ئەوانە دەیکەن ﴿٢٢﴾ لە کارێ کە دەیکا ناپرسرێ (و ڕەخنەی لێ
ناگیردرێ)، لە کاری ئەوان دەپرسرێ (و ڕەخنە) دەگیردرێ ﴿٢٣﴾ ئایا ئەوانە بێجگە لە خوا
شتگەلیان هەڵبژاردووە؟ بڵێ: بەڵگەتان بێننەوە، ئەمە قسەی ئەو کەسانەیە کە لەگەڵ منن (و
لە من فێر بوون) و قسەی کەسانێکە (پێغەمبەرانێکە) کە بەر لە من هەبوون، بەڵام زۆربەی
ئەوانە هەق نازانن، جا لەبەر ئەمە (لە هەق) ڕووسووڕێنەرن ﴿٢٤﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتور سا لح ئیبرا هیمی

ئێمە بەر لە تۆ هیچ پێغەمبەرێکمان نەناردووە، مەگەر ئەوە کە پێمان ڕاگەیاندوون کە بێجگە
لە من خوایێ دیکە نییە، جا کەوایە تەنیا من بپەرەستن ﴿٢٥﴾ ئەوانە وتیان: خـوای بەخشـەر
منـداڵی بـۆ خـۆی هەڵبـژاردووە (کە مەلائـیکەن)! (خـوا) پـاک و بێخەوشـە (لەم عـەیـب و
کەموکوورییانە)، بەڵکوو ئەوانە (مەلائیکە) بەندەی شیاو (ی خوا)ن ﴿٢٦﴾ لە پێش قسەی خوا
نـاکەون، بە فەرمـانی خـوا عـەمەل دەکەن ﴿٢٧﴾ (خـوا) کـردەوەی ئەمـڕۆ و داهـاتووی ئەوانە
دەزانێ، هەرکەسێ خوا خۆی لێی ڕازی نەبێ، کەس ناتوانێ تکای بـۆ بکـا، ئەوان (مەلائیکـە)
لە ترسی ئەو لە ترسدان ﴿٢٨﴾ هەرکەس لەوانە بڵێ: منیش خوادایەکم (خوداییێترم) بێجگە لە
خوا، بە جەهەندەم سزای ئەدەین، ئا بەمجۆرە سزای (خوانەناسـان) سـتەمکاران ئەدەیـن ﴿٢٩﴾
ئاخۆ خوانەناسان ئەمەیان نەزانی؟ کە ئاسمانەکان و زەوی پێکەوە لکابوون، جا ئێمە ئەوانمان
لە یەکتر جیا کردەوە؟ زێندەوەرێکمان لە ئاو گووڕاندووە و وایشمان کردووە تـا بە ئـاو بـژین،
جا ئایا (ئێستاش) بڕوا ناهێنن ﴿٣٠﴾ لە زەویدا کێوگەلی مەحکەم و پتەومـان دانـا تـا بەوان
ئۆقرە بگرێ (و نەلەرزێ)، لەو (زەوی)دا دۆڵ و دەرە و ڕێگاگەلمان سازدا تا شـارەزا بـن ﴿٣١﴾
ئاسمان (کەشوهەوای زەوی)مان کردە میچێکی پـارێزەراوی پـتەو، بەڵام ئەوان ڕووسـوورێنەر
بـوون لە نیشـانەکانی ئـێمە ﴿٣٢﴾ ئەو (خـوا) زاتـێکە کە شـەو و ڕۆژ و تەبەق و گـۆی خـۆر و
مـانگی ئافرانـدووە کە هەریەکە لەوان لە مەدارێکـدا (بە دەوری خۆیـان) دەخـولێنەوە ﴿٣٣﴾
ئێمە بۆ هیچ ئینسانێک بەر لە تۆ ژیانی هەمیشـەییمان دانەنـاوە (بەڵام ئەوان کە چاوەڕوانی
مردنـی تـۆن)، جـا ئایـا ئەگەر تـۆ بمـری، بـۆ ئەوان ژیـانی هەمیشـەیی دەبـێ؟ ﴿٣٤﴾ هەر
ئینسانێک تامی مەرگ دەچێژێ، ئێمە بە ڕاگەیاندنی خراپە و چاکە ئێـوە تـاقی دەکەیـنەوە و
سەرئەنجام دەگەڕێنەوە بۆ لای ئێمە ﴿٣٥﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتورسالح ئیبراهیمی

هەر وەختێ خوانەناسەکان تۆ دەبینن، گەپ و گاڵتەی خۆیان دەخەنە سەر تـۆ (و دەڵـێن) ئایا ئەمە ئەو کەسەیە کە قسە لە (بت و) خوایـانی ئێـوە دەکـا؟ کەچی خۆشـیان لە یـادی خـوای بەخشەر حاشا دەکەن ﴿٣٦﴾ (بەڵێ) ئینسان لە تاڵووکە و لە پەلە دروس بـووە و بەدیهـاتووە، هەربینا بەم زووانە نیشانەکانی خۆمتان لەناکاو نیشان دا، جا (کەوابوو) تـاڵووکەم لـێمەکەن ﴿٣٧﴾ ئەگەر ئەو خوانەناسانە، بیانزانبیا کاتێ کە ناتوانن بڵێسەی ئاگر لە ڕوخسار و دەموچاو و لە پشتی خۆیان دوور بکەنەوە و لەلایەن هیچ کەسێکەوە یارمەتیش نادرێن (نە وایان دەکـرد و نە ئەوەندە لەبابەت ڕۆژی بەرێدا تاڵووکەیان دەکرد) ﴿٣٩﴾ بەڵکـوو ئەم سـزادانی ئیلاهیـیە، لەناکاو دەیانگـاتێ و تووشـی واقوڕمـان و گێـژ و مەنـگ و مـات و داماویـان دەکـا، جـا (بە جـۆرێکی وا) نـاتوانن بەرپەچـی بـدەنەوە و مۆڵەتیشـیان نـادرێتێ ﴿٤٠﴾ وە بە هەقـیقەت پێغەمبەرانی بەر لە تۆیش گاڵتەیان پێکراوە جا سـەرئەنجام ئەوەی (لە عـەزابی ئیلاهـی) بە گاڵتەیان دائەنا، داوێنی گاڵتەکەرەکانی گرت ﴿٤١﴾ بڵێ: چ کەسێ ئێـوەی لە جەرگەی شـەو و ڕۆژدا (لە سـزادانی) خـوای دلاوا ڕادەگـرێ و دەیپـارێزێ؟ بەڵام ئەو خوانەناسـانە لە یـادی پەروەرێنەریان ڕووسوورێنەرن ﴿٤٢﴾ ئایا بۆ ئەوانە خوایانێـک هەیە کە ئەتـوانن لە بەرامـبەر ئێمەدا بەرگرییان لێبکەن؟ (ئەم خوا دەسکردانە) ناتوانن یارمەتی خۆیان بـدەن و نە لە لایەن ئێمەوە یـارمەتی ئەدرێـن ﴿٤٣﴾ بەڵکـوو ئـێمە نیعمەتمـان بە ئەوان و باووباپیرانیـان داوە تـا تەمەنی زۆریان پەیا کرد (و لەخـۆ دەرچـوون و بـاغر بـوون و ملیـان بـادا)، جـا ئایـا نـابینن و تێناگەن کە ئێمە لە هەموو شوێنی زەوی (خەڵکەکەی) کەم دەکەینەوە، جا ئایا ئەوان زاڵن (یا ئێمە)؟ ﴿٤٤﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتور سا لح ئیبراهیمی

بڵێ: من تەنیا بەو فەرمانەی بۆم هاتووە ئێوە بێدار و وشیار دەکەمەوە و دەتانترسێنم، بەڵام بانگ بە گوێی کەڕاندا و ترساندنیان کەڵکی نییە و نابێ ﴿۴۵﴾ ئەگەر کەمترین ئازاری پەروەرێنەرت بەوانە بگا و وە لەشیان کەوێ دەڵێن: وای بەڕاستی ئێمە هەموومان ستەمکار بووین ﴿۴۶﴾ ئێمە تەرازووی هەڵسەنگاندنی عەدڵ و داد بۆ ڕۆژی قیامەت دادەنێین، جا لە هیچکەس کەمترین ستەمێ ناکرێ، تەنانەت ئەگەر بە ئەندازەی سەنگی دانەیەک لە خەردەل (ئاڵەت) (کاری چاک یا خراپ) هەبێ، ئێمە ئەوە حازر دەکەین و بۆمان بەسە کە هەر خۆمان پێی ڕابگەین؛ حیسابگەر بین ﴿۴۷﴾ بە مووسا و هاڕوون فورقانمان دا (کە جیاکەرەوەی هەق لە باتڵە) و ڕوونکەرەوە و پەندە و هۆی وەبیرهێنانەوەیە بۆ خۆپارێزەران ﴿۴۸﴾ ئەو کەسانەی کە لە نهێنیدا لە پەروەرێنەریان دەترسن و ترسیان لە ڕۆژی بەرێش هەیە ﴿۴۹﴾ ئەمە (قورئان) ئامۆژگارێکی پڕ خێر و بەرەکەتە کە ناردوومە، جا ئایا ئێوە مونکیری ئەوەن؟! ﴿۵۰﴾ ئێمە لەبەرا هۆی پێگەیشتن و ڕێنوێنمان بە ئیبراهیم دابوو و لە (شیاوی) ئەو ئاگادار بووین ﴿۵۱﴾ ئەو دەمە کە بە (ئازەری) باوکی و بە هۆزی خۆی وت: ئەم (کۆتەڵ و پەیکەر و هەیکەل) و بۆکلە (بێگیانانە) کە دەیانپەرستن چن؟! ﴿۵۲﴾ وتیان: باووباپیرانی خۆمانمان دی کە عیبادەتیان بۆ دەکردن؟! ﴿۵۳﴾ وتی: بە هەقیقەت ئێوە و باووباپیرانتان لە گومڕاییەکی ئاشکرادان ﴿۵۴﴾ وتیان: ئایا تۆ هەقت بۆ هێناوین یا گاڵتەمان پێ دەکەی؟! ﴿۵۵﴾ وتی: (هەقم هێناوە) پەروەرێنەری ئێوە هەمان پەروەرێنەری ئاسمانەکان و زەوییە کە ئەوانەی بەدی هێناوە، من لەسەر ئەوانە لە ڕیزی شایەدانم ﴿۵۶﴾ سوێند بە خوا دوای پشت تێکردنتان، بۆ لە نێو بردنی بتەکانتان دەبێ گەریان تێئاڵێنم و چارەیان بکەم، خۆ ئێو هەر خەریکی تەشقەڵە و توشقەڵەن ﴿۵۷﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

دکتورسا لح ئیبراهیمی

سەرئەنجام هەموو ئەوانەی ـ بتە زلەکەیان نەبێ ـ ورد کرد بەسەر یەکدا تا بەڵکوو بگەڕێنەوە لای ئەو (ئیبراهیم و ئەویش هەقیقەتیان پێ بڵێ یا لە دینی خۆیان بگەڕێنەوە سەر دینی ئیبراهیم) ﴿٥٨﴾ وتیان: چ‌کەسێ وای لە خوایانی (بتەکانی) ئێمە کردووە، بەڕاستی ئەو لە ستەمکارانە (و ئەبێ سزا بدرێ) ﴿٥٩﴾ (تاقمێ) وتیان: بیستمان لاوێک لە (خراپی) بتەکاندا قسەی دەکرد کە ئیبراهیمیان پێ‌دەوت ﴿٦٠﴾ (دەستەیێ) وتیان: بیهێننەوە بەرچاوی خەڵک، بەڵکوو (ئەوانەی دەیناسن) شایەدی لەسەر بدەن! ﴿٦١﴾ (کاتێ ئیبراهیمیان هێنا) وتیان: ئایا تۆ ئەم کارەت لە تەک خوایانی ئێمەدا کردووە ئەی ئیبراهیم؟! ﴿٦٢﴾ وتی: (نا) بەڵکوو زلەکەیان ئەم کارەی کردووە! جا لەوان (لە بتە شکاوەکان) بپرسن، ئەگەر قسە دەکەن!! ﴿٦٣﴾ جا ئەوانە (بتپەرستان) گەڕانەوە لای ویژدانی خۆیان و (خۆ بە خۆ) وتیان: بەڕاستی ئێوە ستەمکارن ﴿٦٤﴾ ئەوسا سەریان شۆڕ کردەوە (و وتیان:) تۆ کە دەزانی ئەوانە قسە ناکەن! ﴿٦٥﴾ (ئیبراهیم) وتی: جا ئایا بێجگە لە خوا شتێ دەپەرستن کە نە کەمترین سوودێکتان پێ دەگەیینێ و نە زیانێکیشتان لێ‌ئەدا (کە چاوتان لە سوودی بێ یا لە زیانی بترسن) ﴿٦٦﴾ وای و ئۆف بۆ ئێوە، بێزار بوم و بێزم هەستا لەوەی کە بێجگە لە خوا عیبادەتی بۆ دەکەن، ئایا ئاوەزتان ناخەنە کار ﴿٦٧﴾ (هاواریان کرد و) وتیان: بیسووتێنن و یارمەتی خوایانی خۆتان بدەن، ئەگەر کارێکتان لە دەس دێ؟! ﴿٦٨﴾ (سەرئەنجام خستیانە نێو ئاگر، بەڵام ئێمە) وتمان: ئەی ئاگرا لەبەر ئیبراهیم سارد و بێوەی بە ﴿٦٩﴾ ئەوانە دەیانویست تەشقەڵەیەک بە ئیبراهیم بکەن و لە نێوی‌بەرن، بەڵام ئێمە ئەوانمان کردە زیانلێکەوتووترینی خەڵک ﴿٧٠﴾ ئەو (ئیبراهیم) و لووتمان ڕزگار کرد (و ناردمانە) سەرزەوییەکی وەها (واتا شام) بۆ هەموو جیهانیانمان پڕ پیت کرد و بەرەکەتمان تێ‌خست ﴿٧١﴾ ئیسحاقمان پێ‌دا و یەعقووب (یشمان) بە زیادەبەش یا (بە ناوی نەوە) پێ بەخشی و هەموویانم کردە مێرخاس و پیاو چاک، (خوا بە ئیبراهیم لە هاجەر، ئیسماعیل و لە سارا ئیسحاق و پیاوچاک و یەعقووبی بە بێ دوعا کردن بە زیادەبەش یا بە (نەوە) پێ‌داوە تەفسیری ئەبوسعود عیمادی کورد: العقل السليم الى مزايا الكتاب الكريم (شەپۆل) ﴿٧٢﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

ئەوانمان کردە پێشەوا کە بە فەرمانی ئێمە (خەڵکیان) ڕێنوێنی دەکرد و ئەنجامی کاری چاک و نوێژ کردن و زەکاتدانمان پێ ڕاگەیاندن، تەنیا بۆ ئێمەیان عیبادەت دەکرد ﴿٧٣﴾ بە لووتیش فەرمان (پێغەمبەری) و زانستمان پێدا و لە شارێکی وا (بابل) کە بێناموسی دەکرا ڕزگارمان کرد، (چونکە خەڵکی بابل) کۆمەڵێکی بەدفەڕ و خراپ بوون ﴿٧٤﴾ ئەومان خستە بەر بەزەی خۆمان، (چونکە) بەڕاستی ئەو لە مێرچاکان بوو ﴿٧٥﴾ (بێنەوە بیر) نووح کاتێ کە لەبەرا (بەر لە ئیبراهیم و لووت) هاواری (لە خوای خۆی) کرد، جا ئێمەش وەڵاممان دایەوە و ئەو و خاووخێزانی ئەومان لە غەم و خەفەتی گەورە ڕزگار کرد ﴿٧٦﴾ ئەومان لە (بەرامبەر) هۆزێ کە نیشانەکانی ئێمەیان بە درۆ خستبۆوە یارمەتی دا، چونکە ئەوانە هۆزێکی بەدفەڕ بوون، جا هەموویانمان نوقم کرد تا لە نێو ئاو خنکان ﴿٧٧﴾ داود و سولەیمان (بێنەوە بیر و باسێکیان بکە) کاتێ کە لەبابەت کشتکاڵێکەوە کە پەزی هۆزێک بە شەوا پێی وەرببوون و بەکۆمەڵ تێیدا لەوەڕابوون (و زیانیان پێ گەیاندبوو) داوەرییان دەکرد (داود وتی: ئەبێ پەزەکان لە باتی زیانی کشتوکاڵەکە بدرێ بە خاوەن زەراعەتەکە)، ئێمە شایەدی داوەری کردنی ئەوان بووین ﴿٧٨﴾ جا ئێمە ئەوە (داوەری باشتر)مان بە سولەیمان فێر کرد (سولەیمان وتی: ئەبێ پەزەکان بدرێ بە خاوەن کشتوکاڵەکان تا لە بەروبوو و شیر و خورییەکانیان کەڵک وەربگرێ و بەروبووی کشتوکاڵەکەش بدرێ بە خاوەنپەزەکان)، بە هەریەکە لەو دووانە داوەری و زانستمان پێدان، کێوەکان و باڵندەمان بۆ داود ڕام کرد کە لەگەڵ ئەودا پەسنی پاکی خوا بکەن و ئێمە توانامان بۆ ئەنجامدانی ئەم کارانە هەیە ﴿٧٩﴾ داودمان بۆ ئێوە فێری دروست کردنی زرێ کرد تا ئێوە لە جەنگدا بپارێزێ، جا ئایا شوکری (ئەم نیعمەتانەی خوا) بەجێدێنن؟! ﴿٨٠﴾ بای توندمان کردە فەرمانبەری سولەیمان کە بە فەرمانی ئەو بەرەو ئەرزێ کە ئەوێمان پڕ پیت و بەرەکەت کردبوو، ئێمە ئاگامان لە هەموو شتێک هەبوو ﴿٨١﴾

دکتورسالح ئیبراهیمی

(دەستەیێ) لە شەیتانەکانیشمان ڕامی ئەو (سولەیمان) کرد کە بۆ سولەیمان (لە زەریاکاندا) مەلەوانییان دەکرد و بێجگە لەوە کاری دیکەشیان بۆ ئەو ئەنجام ئەدا، ئێمەیش پارێزەری ئەوانین ﴿٨٢﴾ ئەیووب (بێنەوە بیر) کاتێ کە هاواری بۆ خوای خۆی برد (و عەرزی کرد:) نەخۆشی و چارەڕەشی ڕووی تێکردووم و تۆ دلۆڤانترینی دلۆڤانانی ﴿٨٣﴾ نزا و پاڕانەوەی ئەومان وەلاّم دایەوە و ئازارمان لەسەر لابرد و خێزانەکەیمان پێداوە و هێندەی تریش وێڕای ئەوان. بەزەییێ بێ لە ئێمەوە و پەند و وەبیر هێنەوەیش بێ بۆ عیبادەتکەران ﴿٨٤﴾ ئیسماعیل و ئیدریس و زەلکیفل (بیشر) بێنەوە بیر، هەموویان لە خۆڕاگران و تابشتهێنەران بوون ﴿٨٥﴾ ئەوانمان خستە بەر بەزەیی خۆمان (چونکە) بەڕاستی ئەوان لە چاکان بوون ﴿٨٦﴾ زەننوون (یوونس بێنەوە بیر) لەو دەمەی کە بە تووڕەیی (لە نێو هۆزەکەی) ڕۆیی، وای دەزانی کە تەنگەتاوی ناکەین (بەلاّم کەوتە نێو دەمی نەهەنگ)، لە نێو ئەو تاریکاییەدا هاواری کرد ئەی خوا! بێجگە لە تۆ خوایێ دیکە نییە، پاکی و بێخەوشی بۆ تۆیە، بەڕاستی من لە ستەمکارانم ﴿٨٧﴾ جا ئێمە نزا و دوعای ئەومان وەلاّم دایەوە و لەو غەمە ڕزگارمان کرد، هەرواش بڕواداران ڕزگار دەکەین ﴿٨٨﴾ زەکەریا (بێنەوە بیر) لەو دەمەیدا کە هاواری لە خوای خۆی کرد (و عەرزی کرد:) ئەی پەروەرێنەرم! بە تەنیا بەجێم مەهێڵە (و ڕۆڵەیەکم بدەرێ)، تۆ باشترینی میراتگرانی ﴿٨٩﴾ جا ئێمە نزا و دوعای ئەومان وەلاّم دایەوە و یەحیامان پێ بەخشی و ژنەکەیشیمان بۆ چاک کردەوە، (چونکە) بەڕاستی ئەوان لە چاکە (و چاکە کردنا) بەپەلە بوون و تالووکەیان دەکرد و بە هەویا و بە ترسەوە هاواریان لە ئێمە دەکرد و بۆ ئێمە مل کەچ و خۆ بەکەم زان بوون ﴿٩٠﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

(بێنەوە بیر) ئەو پێرەک و ژنە (مەریەمی کچی عیمران) کە داوێنی خۆی پاک ڕاگرت و پاراستی، جا ئێمە لە ڕۆحی خۆمانەوە فوومان پێداکرد و ئەو و کورەکە (مەسیح)ی ئەومان بە نیشانەیەکی گەورە بو جیهانیان دانا ﴿٩١﴾ ئەمە ئایینی ئێوەیە و یەک ئایینە (پێغەمبەرانێ کە باسمان کردن هەموو خوایان بە یەک زانیوە) و دیارە من پەروەرێنەرتانم، ئەبێ بمپەرستن ﴿٩٢﴾ (دەستەیێ لە پەیڕەوانی بێ ئاگا) کاری خۆیان لە نێو خۆیاندا پچڕ پچڕ کرد و جیاوازییان سازدا، (بەڵام سەرئەنجام) هەموو بۆ لای ئێمە دەگەڕێنەوە ﴿٩٣﴾ جا هەرکەس کارێکی چاک بکا و بڕوایشی هەبێ، تێکۆشانی ئەو ون نابێ، ئێمە (کردەوەی) بۆ دەنووسین (تا موو بە موو پاداش بدرێتەوە) ﴿٩٤﴾ گەڕانەوە بۆ خەڵکی گوندێک کە لەناومان بردوون نارەوایە و جارێکیتر ناگەڕێنەوە ﴿٩٥﴾ تا ئەو دەمەی کە (ڕێگا بۆ) یەئجووج و مەئجووج بکرێتەوە، ئەوانە لە هەر بەرزاییەکەوە بەتاڵووکە و بەلەز بێنە دەرێ (حدب: بەرزایی) ﴿٩٦﴾ بەڵێنی هەق (هاتنی قیامەت) نێزیک بۆتەوە، جا لەو کاتەدا چاوی خوانەناسان لە ترسا (مۆلەق دەبن و) لە گەڕان دەکەون (و ئەڵێن:) وای بۆ ئێمە کە بە هەقیقەت ئێمە لەمە بێئاگا و غافڵ بووین، بەڵکوو ئێمە ستەمکار بووین ﴿٩٧﴾ بەڕاستی ئێوە و ئەوەی بێجگە لە خوا کە دەتانپەرست، دەبنە دەوەن؛ دەستەچیلە، ئێزنگ و داری سووتەمەنی دۆژەهـ، و ئێوە دەچنە نێوی (حصب: دەوەنێ کە فرێ ئەدرێتە ناو تەنوور) ﴿٩٨﴾ ئەگەر ئەوانە (بتەکان) خوا بووایەن قەت نەدەچوونە نێو ئاگر(ی دۆژەهـ)، هەموو بت و بتپەرەستان لەوێدا قەتیسن ﴿٩٩﴾ لەوێدا هەنسکان دەدەن و ئەوانە لەوێدا (شتێ کلەکلێ دۆژەهـ نابیسن)، نابیسن (دەردیان ئەوەندە زۆرە، گوێیان لە هیچ نابێ) ﴿١٠٠﴾ بەڕاستی کەسانێ کە بەڵێنی چاکمان لەبەرا پێ دابوون، ئەوانە لەوە (جەحەندەم) دوور ڕادەگیردرێن ﴿١٠١﴾

دکتور سا لح ئیبرا هیمی

ئەوانە (بڕوادارانی) چاک گۆییان لە کلّپە و قرچەقرچی کلّی نێلّدراوی دۆژەهــ نـابێ و هەرچـی ئارەزووییـانە بـۆ هەتاهەتـا هەر هەیـانە (حسـیس: قرچەقرچـی دەسـتەچیلە سـووتان) ﴿١٠٢﴾ مەترسی گەورە ئەوان غەمگـین ناکـا، فریشـتە دەچـنە پێشـوازیان (و دەڵـێن:) ئەمە هەر ئەو رۆژەیە کە بەڵێنتان پێ درابوو ﴿١٠٣﴾ رۆژێ ئاسمان هەڵـدەپێچین، هەروەکـوو هەڵپێچانـدنی تۆماری قاقەز بۆ نووسین، (لە پاشان) هەروەکـوو ئافەرینشـمان دەس پـێکـرد، دەیگێـڕینەوە، ئەمە بەڵێنێکە کە ئەنجامدانی لەسەر ئێمەیە، بەڕاستی بە ئەنجامیشی دەگەیێنین (و جیهانی هەستی دەپێچینەوە) (وعدا مفعول مطلقە بۆ وَعَدَ، چەن تەئکید لەم ڕستەدا هەیە: ١ـ وعدا ٢ـ عَلَینا ٣ـ أنـا ٤ـ کنّا ٥ـ فاعلین) تەفسیری ئەبوسعود عیمادی کورد (شـەپۆل) ﴿١٠٤﴾ ئـێمە لە زەبـووردا کە لە پـاش تەورات بوو، نووسیمان بەندەکانی چاکی من خێروبێـری گـۆی زەوی بە میـرات دەبەن ﴿١٠٥﴾ دیارە لەمانەدا (هێمایە بۆ ئەو پەند و ئامۆژگاری و فەرمانەی کە لەم سوورەیەدان) بانگەوازێ هەیە بۆ گەلی خواپەرستان ﴿١٠٦﴾ تۆمان هەربۆیێ نارد تا دڵسۆز و چاکەیەک بی بـۆ هەمـوو جیهانیان ﴿١٠٧﴾ بڵێ: تەنیا شتێک کە بۆ من دەبێ، ئەمەیە کە (ئەو پەند و فەرمانـانەی لەم سوورەیەدان) خوای ئێوە تاقانەیە، ئایا ئێوە دەیسەلمێنن) ﴿١٠٨﴾ ئەگەر روو بسـووڕێنن، جـا بڵێ: بە هەمووتانم یەکسان ڕاگەیاند و نایشزانم ئایا ئەوەی بەڵـێنتان پێی دراوە: (ئازاری خوا) لێتان نێزیکە یا دوورە؟! ﴿١٠٩﴾ هەرقسێکی بە ئاشکرا بیدرکێنن یا بیشارنەوە خـوا دەیزانـی (و هیچ شتێکی لێ ون نییە) ﴿١١٠﴾ من نازانم، ڕەنگە ئەمە بـۆ ئێـوە ئەزمـوونێ بـێ و خـوا بیەوێ بۆ ماوەیەک لە ناز و نیعمەتدا بن ﴿١١١﴾ (پێغەمبەر) فەرمووی: ئەی پەروەرێنەرم! بە هەق داوەری بکە (و ئەم خۆ قەفکەرانە سزا بدە)، پەروەرێنەری ئێمە (دلۆڤان)ە، لە بەرامـبەر ئەم قسە ناشیاوانەی ئێوەدا یارمەتی لەو دەخوازم ﴿١١٢﴾

Dr. Saleh Ebrahimi